

Iov - Comentarii Jean Koechlin

Cartea Iov se distinge prin trăsături care o fac să fie diferită de cele dinaintea ei: este o carte poetică, abordează episoade din timpuri foarte îndepărtate, iar personajele ei sunt alese din afara poporului Israel, ceea ce ne ajută să-i înțelegem deschiderea, în ce privește învățătura, nu numai spre familia lui Avraam, ci și spre națiuni (spre întreaga făptură). Să-I cerem lui Dumnezeu ajutor ca, în timp ce-l vom privi pe Iov însușindu-și lecțiile, acestea să ne învețe și pe noi. «Duhul Sfânt nu a considerat necesar să ne relateze pe larg prosperitatea lui Iov; dimpotrivă, găsește potrivit să ne povestească în detaliu tot ce s-a petrecut în timpul încercărilor lui. Merită osteneala să parcurgem atent această istorisire: ea va fi benefică tuturor copiilor lui Dumnezeu, până la sfârșitul timpului!» (J.N.D.). În timp ce primele versete (1-5) ne comunică pe scurt cine este acest om, posesiunile sale, precum și ce preocupări are pentru ai săi, următoarele ne deschid voalul din ceruri pentru a vedea ce hotărâri se iau acolo cu privire la Iov. Intră în scenă temutul Acuzator (Apocalipsa 12.10), dar să remarcăm și două adevăruri care ne liniștesc: Cel care angajează cel dintâi acțiunea este Dumnezeu, iar permisiunea pe care El i-o acordă lui Satan este strict limitată. Să nu uităm niciodată de întrebarea din Romani 8.33, nici de Romani 8.28. Vom vedea cum „toate lucrurile” (încercările de după prosperitate) „lucrează împreună spre bine”, pentru cel care se teme de Dumnezeu.

Până în momentul acesta, Domnul îl înconjura pe robul Său Iov cu un adevărat gard protector (v. 10): este acea barieră (nevăzută) care îi protejează pe cei credincioși atât față de atacurile din afară, cât și față de propriile tendințe de a se depărta de locul binecuvântării. De exemplu, copiii care au părinți creștini sunt păziți prin învățătura primită în casă și în adunare. Fie ca ei să nu distrugă niciodată în mod voit acest gard protector (Eclesiastul 10.8)! Satan obține permisiunea de a acționa (comp. cu Luca 22.31) și, alegând ziua prielnică, îl izbește pe nefericitul Iov cu patru lovituri succesive, cu o râvnă care îi scoate în evidență ura. Într-o clipă, fără să-și fi putut trage răsuflarea (cap. 9.18), patriarhul nostru se trezește jefuit de toată bogăția sa și lipsit de toți cei zece copii. Neclătinat în mijlocul dezastrului, el rămâne în picioare, arătând că încrederea lui nu se odihnea pe bunurile primite, ci pe Acela care i le dăruise. „Oare pentru nimic se teme Iov de Dumnezeu?” insinuase diavolul (v. 9). Prin har, Iov îi dă lui Satan votul de neîncredere și, chiar când nu mai are absolut nimic, el continuă să se teamă de Dumnezeu. Satan afirmase: „să vezi dacă nu Te va blestema” (v. 11), însă Iov, chiar când totul îi este luat, strigă încrezător: „Binecuvântat fie Numele Domnului!”, punând în practică îndemnul atât de dificil de împlinit, „mulțumiți pentru toate” (1 Tesaloniceni 5.18).

Cu permisiunea Domnului, Satan lansează un nou asalt împotriva lui Iov: de astă dată este un atac la propria sa persoană. Pentru soția lui Iov este prea mult. „Blestemă pe Dumnezeu și mori!”, strigă ea, provocându-și soțul (v. 9). Este o nouă încercare pentru patriarhul nostru, ca însăși soția lui să fie instrumentul din mâna vrăjmașului pentru a-l instiga să-L „blesteme pe Dumnezeu în față” (cum prezisese Satan: 1.11; 2.5). Totuși Iov rămâne ferm, primind „din partea lui Dumnezeu” atât răul, cât și binele (v. 10; Plângeri 3.38). Noi, care ne irităm adesea din cauza unor lucruri atât de mărunte, am face bine să luăm aminte și să imităm exemplul acestui om al lui Dumnezeu. În timp ce tendința noastră este de a pune întotdeauna dificultățile pe seama unor cauze (vizibile), Iov nu-i face responsabili de nenorocirile sale nici pe sabeeni, nici pe caldeeni și nici chiar pe Satan. El recunoaște mâna lui Dumnezeu în spatele acestor agenți umani (deși nu conștientizează încă faptul că este o mână iubitoare). Noi însă avem un Model nespus mai minunat: pe Cel care a luat totul din mâna Tatălui Său, inclusiv paharul mâniei lui Dumnezeu împotriva păcatului (Ioan 18.11). Capitolul se încheie cu o scenă mișcătoare: Iov și cei trei prieteni ai săi stau cufundați în muțenie timp de șapte zile, în fața unei dureri fără seamăn și a unei taine prea adânci.

Asemenea valurilor care se rostogolesc și se sparg cu zgomot unul după altul, asupra lui Iov se năpustesc șapte încercări succesive. Vrăjmașul (a cărui mânie este întotdeauna aprinsă când vede dragostea lui Dumnezeu pentru ai Săi), l-a lovit pe patriarh în cinci rânduri: de trei ori asupra bunurilor sale, a patra oară asupra copiilor săi, apoi asupra sănătății sale. A șasea lovitură, mult mai mârșavă, a venit din partea soției sale, însă omul lui Dumnezeu a rămas neclintit. Apoi vine cea din urmă din aceste șapte necazuri (5.19), dintr-o direcție din care nu se așteptase deloc: Trei prieteni se înțeleaseră să-i facă lui Iov o vizită de compătimire. Și ceea ce n-au reușit să producă atacurile furibunde ale lui Satan va împlini intervenția acestor consolatori. Remarcăm cât de dificil este de făcut o vizită utilă cuiva care trece prin încercări și cât de importantă este pregătirea ei în rugăciune. Acești oameni stau acolo, tăcuți, privindu-l în dezolarea sa pe cel pe care-l cunoscuseră și-l respectaseră în prosperitatea sa. Dar prezentarea în fața celorlalți a nimicniciei sale, faptul de a fi compătimit, erau lucruri pe care Iov nu le putea suporta. Amărăciunea înăbușită atâta vreme se revărsa în sfârșit. Cu cuvinte sfâșietoare, Iov își „blestemă ziua”; ar fi vrut să nu se fi născut. Își dorește moartea. Dar, în înțelepciunea și în dragostea Sa, Dumnezeu nu-i permisesese lui Satan să meargă până într-acolo.

Este rândul prietenilor lui Iov să ia cuvântul. Ce pot spune acești «mângâietori» despre mângâiere? Cu ce înțelepciune vor acești «înțelepți» să-și instruiască prietenul nefericit și să-i potolească disperarea? Aveau ei, precum mai târziu Divinul lor Învățător, acea limbă iscusită care să știe „să ajute cu un cuvânt pe cel obosit” (Isaia 50.4)? Dimpotrivă, unul după altul, discursurile lor nu vor face decât să-l exaspereze pe sărmanul Iov! Acest lucru se întâmplă nu pentru că argumentele lor ar fi fost mereu false – din contră, găsim în ele mari adevăruri, care fac parte din Cuvântul inspirat, unele versete fiind chiar citate în Noul Testament (de exemplu, Iov 5.13 este citat în 1 Corinteni 3.19) – ci pentru că Elifaz, Bildad și Țofar aplică greșit aceste adevăruri în cazul lui Iov. Asemeni acestor trei oameni, și noi putem cunoaște multe adevăruri, dar pe care să le cităm într-un mod nepotrivit. „Ce bun este un cuvânt spus la timpul potrivit!” – găsim scris în cartea Proverbe (15.23). În v. 3 și 4, Elifaz depune o mărturie bună despre Iov, amintindu-i acestuia că, înainte să fi fost sub disciplină, el însuși întărise mâinile slăbite și genunchii care se îndoiu (Evrei 12.12). În următoarele versete, schimbând oarecum tonul adresării, îi spune destul de brusc prietenului său: «Ei bine, întrucât este rândul tău să fii în necaz, pune deci în practică ceea ce tu i-ai învățat pe alții!» (vezi Romani 2.21).

Principala temă pe care cei trei prieteni doresc s-o dezvolte în discursurile lor este că Dumnezeu este drept. Deși o vor aborda în moduri diferite, ei vor susține aceeași idee, că Dumnezeu cel drept nu l-ar fi lovit atât de crunt pe Iov dacă acesta n-ar fi meritat-o, cu alte cuvinte, că toate încercările care s-au abătut asupra lui sunt o pedeapsă, o judecată. «Să-și mărturisească păcatele, și va fi restabilit!» Știm însă, încă de la începutul cărții, că Iov nu putea fi învinuit de nimic cert, pentru că Domnul Însuși îi spusese lui Satan: „M-ai întărit împotriva lui, ca să-l înghit fără motiv” (2.3). Este deci o greșeală să se considere suferințele lui ca fiind o pedeapsă. Cu excepția cuvântului «pedeapsă», v. 17 și 18 sunt un admirabil rezumat al întregii istorii a lui Iov. Am putea asemăna aceste versete cu Proverbe 3.11-12, citate în Evrei 12.5-6: „Fiul meu, nu disprețui îndrumarea Domnului și nici nu desconsidera mustrarea Lui; pentru că Domnul îl mustră pe acela pe care-l iubește”. În ce privește mustrarea, cu siguranță că Domnul avea ce să mustre și să corecteze la slujitorul Său: conștiința propriei îndreptățiri; iar în ce privește rana, El o făcuse și tot El o va vindeca, spre binele lui Iov. Ce mângâiere cu totul deosebită găsim în cuvintele: «Acela pe care-l iubește Domnul!» Urgia dezlănțuită de Satan ajunge, în final, pentru cel credincios, o dovadă a dragostei divine.

Fiecare cuvântare a vreunui dintre prietenii lui Iov face loc unui nou răspuns din partea acestuia. Patriarhul este conștient de faptul că durerea lui peste măsură a fost aceea care l-a făcut să pronunțe „cuvinte pripite” (v. 3). Să fim atenți și noi la ceea ce poate să ne scape într-o izbucnire de iritare ... sau de mânie (Proverbe 29.20). „Care îmi este sfârșitul, ca să mai am răbdare?”, întreabă Iov în v. 11. „Răbdarea lui Iov”, despre care aduce mărturie epistola lui Iacov, nu a ținut decât până la a șasea încercare. El dorea să-și poată cunoaște „sfârșitul” sau, mai degrabă, „sfârșitul dat lui de la Domnul”, dar mai înainte de aceasta era neapărată nevoie ca răbdarea să-și fi făcut „desăvârșit” lucrarea în el. Iar cea care produce răbdarea este încercarea credinței (Iacov 1.3,4; 5.11). Ca și Iov, suntem întotdeauna nerăbdători să știm care va fi sfârșitul celor ce ni se întâmplă, dar Dumnezeu, în înțelepciunea Lui, nu ne descoperă, în general, mai dinainte lucrul acesta, pentru a putea ajunge să învățăm adevărata răbdare, cea care nu cere întâi să înțeleagă, pentru a ne putea apoi supune sau bizui pe El. Iov a învățat o primă lecție, că nu se poate ajuta singur și că orice înțelepciune „a fost alungată” de la el (v. 13). Ar fi bine dacă am învăța-o și noi. Și nu trebuie nicidecum să trecem prin multe suferințe pentru a ne-o însuși, ci doar să credem simplu ceea ce ne spune Cuvântul lui Dumnezeu.

O privire îndreptată spre strâmtorarea lui Iov – cel zdrobit în trup, chinuit în suflet, aflat față-n față cu un Dumnezeu a Căruia tăcere îl umple de teamă – le-ar putea fi de folos aceluia care trec prin descurajare, care nu înțeleg scopul încercării în viața lor. Iov ne mai învață, la sfârșitul cărții sale, că sensul încercării nu poate fi cunoscut decât prin credință. În finalul cuvântării, Iov nu i se mai adresează lui Elifaz, ci Domnului. El zugrăvește pe scurt starea jalnică a omului pe pământ, folosind expresii care rezumă atât de bine experiența umană: trudă, suspin, decepție, sărăcie, frământare, amărăciune, strâmtorare, dezgust, deșertăciune... Dar cuvântul cheie încă nu fusese pronunțat, cel care, fie că-l recunoaștem, fie că nu, exprimă cauza inițială a nenorocirii omului. În cele din urmă, Iov strigă: „Am păcătuit” (v. 20). Însă adaugă: „Ce Ți-am făcut?”, ca și cum, pentru om, păcatul nu s-ar rezuma decât la un singur lucru: sursă a mizeriei umane. De fapt, păcatul este mai întâi și mai presus de toate o ofensă adusă lui Dumnezeu. Într-o manieră generală, acesta este întreg mersul gândirii pe care Dumnezeu caută să o producă în cel pe care-l încearcă: constatarea stării sale mizerabile, condamnarea păcatului și mărturisirea în fața lui Dumnezeu. La întrebarea disperată din v. 17 și 18, Psalmul 8 aduce un răspuns glorios, prezentându-L pe Hristos, Fiul Omului, ultimul Adam (1 Corinteni 15.22,45).

Să ascultăm acum ce are de spus Bildad. Neîndrăznind încă să afirme deschis că nenorocirile lui Iov sunt rezultatul propriilor sale păcate, începe prin a vorbi despre fiii acestuia. Pentru el, problema era simplă: «moartea copiilor lui Iov era consecința fărădelegilor lor (v. 4): au păcătuit și Dumnezeu i-a lovit». Erau vorbe crude pentru acest om evlavios, căruia îi cunoaștem fericitul obicei: Iov se scula dis-de-dimineață ca să aducă arderi-de-tot pentru fiii săi (1.5). Era ca și cum prietenul său i-ar fi spus: «Rugăciunile tale au fost inutile; Dumnezeu nu te-a ascultat și n-a vrut să-ți salveze copiii». Cei trei prieteni îl cunoșteau pe Dumnezeu doar ca Judecătorul cel drept. Desigur că dreptatea Celui Atotputernic (v. 3) este un aspect al adevărului. Ea este atât de perfectă, încât, atunci când propriul Său Fiu S-a încărcat cu păcatele noastre, Dumnezeu a fost nevoit să-L lovească, în mânia Sa. Dar crucea, prin care s-a făcut dovada supremă a dreptății Sale, ne aduce în același timp cea mai minunată dovadă a dragostei Sale. Dacă le vorbim oamenilor numai despre dreptate, nu și despre dragoste, îi expunem atât descurajării, cât și riscului de a se justifica singuri: acesta este dublul efect pe care îl vor produce raționamentele prietenilor săi asupra lui Iov.

Bildad scoate în evidență fermitatea dreptății lui Dumnezeu și Iov nu poate face altceva decât să fie de acord cu el. Dar imediat se naște și întrebarea: „Cum poate omul să fie drept înaintea lui Dumnezeu?” (v. 2). Este marea problemă care a frământat mulțimi de înțelepți și de gânditori încă de la începuturile lumii și al cărei răspuns îl găsim nu în raționamentele filosofilor sau ale moraliștilor, nici în lucrările de putere ale Creatorului (cu privire la care Iov dă aici câteva exemple), ci în Cuvântul lui Dumnezeu! După ce stabilește că „nu este niciunul drept, niciunul măcar”, Cuvântul ne anunță vestea bună: suntem „îndreptățiți fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea care este în Hristos Isus...” Și, în același timp, aflăm că „omul este îndreptățit prin credință...” (Romani 3.10,24,28; vezi și Tit 3.7; 1 Corinteni 6.11; Galateni 3.24). Începând cu v. 15, Iov își exprimă totala sa neputință. Lupta dintre Dumnezeu și el i se pare inegală. El se consideră zdrobit de un Judecător necruțător, care îi „înmulțește rănila fără motiv” (v. 15,17). Ce tristă gândire pentru un credincios! Prin Isus, noi avem un Tată plin de afecțiune. Fie ca nicio împrejurare, oricât de dureroasă ar fi ea, să nu ne facă să uităm acest lucru!

În cap. 7.6, Iov comparase scurgerea zilelor sale cu suveica țesătorului. Aici folosește imaginile unui alergător, a bărcilor purtate cu ușurință de un curent, precum și a unui vultur care se repede asupra prăzii (vezi și Iacov 4.14; Psalmul 39.5). Câtă vreme suntem tineri nu ne dăm seama de acest lucru, dar mărturia tuturor vârstnicilor este unanimă – că viața este în realitate o trecere grăbită. Și nu avem decât una singură de trăit! Nu, nu pot fi oprite aceste zile care se duc pentru totdeauna. În schimb, modul în care le folosim le poate da o valoare eternă. Cheltuit pentru lume, timpul se irosește în minciuni deșarte. Dar, dacă sunt folosite pentru Domnul, scurtele clipe petrecute pe pământ pot aduce roade care rămân (Ioan 15.16). Adresăm un îndemn cu totul deosebit aceluia dintre cititorii noștri care încă nu sunt ai Domnului: Această trecere grăbită a zilelor este o provocare pentru multe persoane de a se bucura de viață. «Să ne grăbim să ne bucurăm de ceasurile fugare. Omul n-are niciun port, timpul n-are niciun țarm...» sunt cuvintele unui poet. Minciună! Există un țarm (Marcu 4.35: „cealaltă parte”), există un port (Psalmul 107.30). Pregătiți-vă să vă adăpostiți acolo!

„Îți place să asuprești?” – este felul în care se pregătea Iov, în amărăciunea sa, să-l pună în întrebarea lui Dumnezeu (v. 3). Scriptura îi răspunde cu un verset pe care nu trebuie să-l uităm niciodată în încercările noastre: „El nu necăjește, nici nu întristează cu plăcere pe fiii oamenilor” (Plângeri 3.33): sunt cuvinte pe care cu atât mai mult nu trebuie să le piardă din vedere cei care sunt copiii Săi. Asemeni lui Iov în v. 8-12, David se minunează și el (în Psalmul 139.14-16) de modul în care a fost conceput. Cei doi ajung la aceeași concluzie: Cel care „m-a întocmit” în felul acesta și care „m-a ținut cu oase și cu nervi” mă cunoaște până în străfundul sufletului. Cum l-ar putea fi Lui ceva ascuns – orice ar fi? Lumina lui Dumnezeu, ochii Săi care scrutează păcatul, iată ce îl făcea pe Iov să nu se simtă deloc în largul său. Se vedea înaintea Domnului ca o pradă urmărită de leu (v. 16). Ca și autorul Psalmul 139, Iov căuta la început să se ascundă de privirea lui Dumnezeu, dar la sfârșit va dori să fie cercetat și cunoscut de El. Ce progres! „Grija Ta mi-a păstrat duhul”, recunoaște Iov (v. 12). Fără această grijă, cine știe până unde s-ar fi cufundat? Poate până la a-L blestema pe Dumnezeu și la a-și lua viața (2.9)... Să înțelegem și noi cât de multă nevoie de Domnul are duhul nostru, pentru a fi protejat, un duh care cade atât de ușor pradă fie exaltării, fie deprimării!

Este rândul lui Țofar să ia cuvântul. Chiar mai sever decât ceilalți doi tovarăși ai săi, acest ciudat mângâietor începe prin a-l acuza pe Iov că este un vorbăreț (v. 2), un mincinos și un batjocoritor (v. 3); îi vorbește apoi despre nelegiuirea lui (v. 6), iar de la v. 13 îi zugrăvește un tablou despre ceea ce ar trebui, după părerea lui, să facă pentru a fi binecuvântat de Dumnezeu: dacă faci (aceasta), dacă faci (aceea)...! Înclinația duhului nostru către respectarea minuțioasă a legii se numește legalism. Elifaz îl îndemna deja pe Iov să-și pună încrederea nu în Dumnezeu, ci în propria lui teamă de Dumnezeu, ca și în onestitatea căilor sale (4.6), dar Iov nu fusese dispus să se încreadă în sine, ci în Domnul. Aceasta ne arată în fața căror probleme tinde inima omului să se agațe de propria îndreptățire. Chiar și un credincios este vulnerabil în fața acestui spirit legalist care conduce la a gândi bine despre sine și, prin urmare, la a subestima imensitatea harului lui Dumnezeu. Versetele 7-9 se referă la infinitul Persoanei lui Dumnezeu în înălțime, în adâncime, în lungime și în lărgime. Care muritor este

capabil să îl aprecieze? Efeseni 3.18-19 dă răspunsul: Prin Duhul, toți sfinții pot fi făcuți în stare să înțeleagă pe deplin „care este lărgimea, și lungimea, și adâncimea și înălțimea” și să cunoască „dragostea lui Hristos, care întrece orice cunoștință”.

Banalitățile pe care Țofar venise să le înșire, ca și când Iov i-ar fi fost inferior în cunoștință, n-au făcut altceva decât să umilească și să jignească. Iov nu numai că nu a avut parte de mila pe care avea dreptul să o aștepte de la prietenii săi (6.14), dar constată că a devenit și batjocura lor (v. 4; vezi și 17.2; 21.3; 30.1; Psalmul 35.15). Cum nu ne redeșteaptă ei imaginea acelor clătănători din cap care, trecând prin fața „Dreptului desăvârșit” crucificat, îl batjocoreau, spunând: „S-a încrezut în Dumnezeu; să-L scape acum, dacă-L iubește!” (Matei 27.43)? Sau, în alți termeni: «Dacă Dumnezeu nu-L scapă, aceasta este tocmai dovada că a meritat mânia Lui». Pe scurt, acesta era și raționamentul prietenilor lui Iov. Poporul iudeu pocăit, când se va întoarce la Isus, Salvatorul său, va mărturisi: „Noi L-am socotit pedepsit, lovit de Dumnezeu și chinuit” (Isaia 53.4). Domnul Hristos a cunoscut și a simțit mai mult decât oricine amărăciunea acuzațiilor nedrepte, tocmai pentru că El era Dreptul desăvârșit; dar, în toate acestea, încrederea în Dumnezeul Său și totala Lui supunere nu l-au clătinat (Psalmul 56.5,6,11). Ce contrast față de Iov, cel care n-a putut suporta nici blestemul, nici acuzațiile mincinoase și care, pe parcursul a trei capitole (12; 13 și 14), se va face avocatul „cauzei sale drepte” (13.18)!

Multe persoane își fac despre Dumnezeu aceeași imagine ca și Iov, că «El este un Atotputernic care acționează în mod liber, fără să țină cont de cineva, ale Căruia căi sunt de neînțeles», iar despre om, că «se află în întregime la mila acestui Dumnezeu, precum o frunză gonită de vânt (13.25)» și că omul nu ar avea altceva mai bun de făcut decât «să caute să se adăpostească de loviturile Sale cât mai bine posibil». Acest «fatalism» se întâlnește în cele mai multe dintre religiile orientale. Este adevărat că Dumnezeu este atotputernic și că acționează după voința Sa suverană și tot atât de adevărat este și că omul este slab și dependent, că „răsare ca o floare și este tăiat” (v. 2; 1 Petru 1.24), dar nu este adevărat că Dumnezeu își bate joc de om, dominându-l pentru propria Sa plăcere (v. 20). Dimpotrivă, El poartă de grijă creaturii Sale și nu zdrobește „trestia frântă” (Isaia 42.3; Matei 12.20). „Cine ar putea să scoată [un om] curat dintr-unul necurat?”, întreabă Iov în v. 4, pentru ca, imediat, în v. 17, să adauge: „Fărădelegea mea este pecetluită într-un sac”. Este strigătul unui om care nu are conștiința plinătății harului – și așa se întâmplă întotdeauna cu cei preocupați de propria îndreptățire (sau justificare). Îl cunoaștem noi, fiecare în parte, pe Acela care curăță perfect pe păcătosul întinat și care a azvârlit în adâncurile mării „sacul” apăsător cu toate păcatele din el? (Mica 7.19).

Acum se deschide o nouă temă a dezbaterilor și fiecare interlocutor își reia cuvântul în aceeași ordine ca prima dată. Lovitură după lovitură, cei trei însoțitori își înfig acuzațiile în conștiința lui Iov, cum se înfige un cui: ești un ipocrit, ești un om șiret; dacă n-ai fi vinovat, nu te-ai apăra cu atâtea cuvinte (v. 5,6); iar proverbul, «Cine se scuză se acuză», pare să le susțină vorbele. Cei trei moralști, «prietenii» lui Iov, dispun fiecare de metode și de argumente proprii. Elifaz se bazează pe experiența omenească: ce știa (v. 9), ce văzuse (v. 17); Bildad apelează la vechile tradiții (expl. cap. 8.8); cât despre Țofar, după cum am observat, argumentele lui sunt dirijate de un legalism intransigent. Niciuna însă dintre aceste trei direcții nu se întemeiază pe ceea ce spusese Dumnezeu. Neavând o bază sigură, să nu ne mirăm că cei trei greșesc, „necunoscând Scripturile...” (Matei 22.29). Cuvântul lui Dumnezeu este singura sursă în care ne putem încrede, atât pentru noi înșine, cât și pentru a-i ajuta pe aceia care sunt așezați în calea noastră. Un tânăr, chiar copil fiind, care cunoaște Cuvântul, are mai multă înțelepciune decât un om în vârstă, cu păr alb (v. 10), a cărui înțelepciune nu se bazează decât pe propria-i experiență (Psalmul 119.99,100).

„Voi toți sunteți niște mângâietori supărăcioși”, le răspunde Iov vizitatorilor săi (v. 2). «Iată cum aș acționa eu, dacă voi ați fi în locul meu, iar eu într-al vostru» (v. 5). Pentru a arăta cu adevărat simpatie cuiva, este necesar să ne facem una cu încercarea prin care trece el, ca și cum am suporta-o noi înșine (Evrei 13.3). Domnul Isus nu a vindecat niciun bolnav fără să fi simțit mai întâi povara suferințelor lui. „El a luat asupra Lui neputințele noastre și a purtat bolile noastre” (Matei 8.17). De aceea merită El numele de Prieten (Matei 11.9), nume care se cuvenea atât de puțin celor trei vizitatori ai lui Iov. În v. 9, Iov se vedea lovit de mânia lui Dumnezeu, iar în v. 10 exprimă ceea ce îndura din partea oamenilor. Încercarea lui Iov a fost multiplă. Dar ce este ea față de ce a suferit Domnul Hristos, Cel care „nu săvârșise nicio violență”? (Isaia 53.9; comp. cu v. 17). El a suferit chinuri de nedescris și din partea oamenilor conduși de Satan și din partea lui Dumnezeu, în timpul celor trei ceasuri de întuneric de la cruce. Acum sângele Său vărsat salvează pe credincioși și condamnă lumea. El însuși este în ceruri pentru noi, ca Martor al îndreptăririi noastre (v. 19). Și este, de asemenea, înaintea lui Dumnezeu ca Mijlocitor (sau ca Arbitrul de care Iov avea atâtea nevoie; v. 21).

În durerea lui, Iov nu vede altă ieșire decât moartea: și o cheamă în ajutor. Pentru prietenii săi, aceasta ar fi trebuit să fie o dovadă că el nu avea conștiința încărcată. Dacă ar fi fost vinovat, cum îl acuzau ei, ar fi trebuit să-i fie teamă să se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu. Cuvintele lui devin tot mai sfâșietoare: „Am ajuns ca unul de scuipat în față” (v. 6). Această insultă dezgustătoare și josnică a fost aruncată Salvatorului nostru (Isaia 50.6; Marcu 14.65; 15.19). Omul și-a arătat toată josnicia de care este capabil insultându-L în mod atât de laș pe Cel care era fără apărare și care, de bunăvoie, Se afla în cele mai mari adâncimi! „Oamenii drepti vor fi uimiți de aceasta”, continuă Iov (v. 8). Ce lucru de neînțeles, în adevăr, să-l vezi „pe cel drept părăsit” (Psalmul 37.25)...! Un astfel de spectacol risca să răstoarne încrederea multora în dreptatea lui Dumnezeu (comp. cu Psalmul 69.6). „Planurile mele s-au năruit, – striga Iov – gândurile dragi ale inimii mele...” (v. 11). Se întâmplă uneori ca Dumnezeu să Se pună de-a curmezișul căilor noastre, pentru a ne determina să ne cercetăm inima și să descoperim acolo proiecte cu care cochetăm fără aprobarea Lui (Proverbe 16.9; 19.21): să fim siguri că, atunci când El închide o ușă în fața noastră, o face pentru că știe că nu se află nimic bun pentru noi dincolo de ea!

Copleșindu-și prietenul cu tot felul de acuze, Elifaz, Bildad și Țofar lucrau, fără să-și dea seama, la clătănarea credinței acestuia. «A acuza» este metoda specifică a lui Satan. Și acesta nu numai că îl atacă pe cel credincios înaintea Domnului, cum am văzut că o face în cap.1 și 2, ci îl acuză și înăuntrul său, inspirându-i îndoieli: «Nu ai o credință adevărată! Nu ești mântuit! Vezi bine că Dumnezeu te-a părăsit! Dacă ai fi un copil al Lui, nu te-ai comporta astfel...!» Și, odată semănate cele dintâi îndoieli, sunt atrase și altele, iar vrăjmașul se folosește de ele pentru a ne șopti din nou: «De vreme ce ai îndoieli, aceasta este dovada că îți lipsește credința; un credincios nu se poate îndoi...». Să respingem cu fermitate „săgețile arzătoare ale celui rău”. În ce fel? Folosindu-ne de „scutul credinței”, altfel spus, de încrederea simplă, curată, în Dumnezeu și în promisiunile Cuvântului Său (Efeseni 6.16). Bildad îl evocă pe împăratul spaimelor (v. 14). Este moartea, amenințare permanentă, spre care orice om este constrâns să-și îndrepte pașii, fără să știe când o va întâlni. Dar, pentru credincios, ea nu mai este un subiect de groază. Domnul Isus, înfruntând El însuși de bunăvoie moartea, l-a făcut fără putere pe cel care avea puterea ei, pe Satan (Evrei 2.14).

„Până când?”, întrebese Bildad (18.2). „Până când...?”, ripostează Iov pe un ton înfierbântat. Într-adevăr, acest «dialog al surzilor», în care fiecare își urmărea propria idee, nu putea continua la infinit. «Iov credea că Dumnezeu era împotriva lui fără motiv; prietenii lui considerau că Dumnezeu era împotriva lui cu motiv. De fapt, toți greșeau, pentru că Dumnezeu era pentru Iov» (comp. cu Plângeri 3.1...). Noi, care suntem înconjurați de dragostea Prietenului nostru suprem și care, în cea mai mare parte, ne bucurăm și de înțelegerea alor noștri, am putea oare să

ne imaginăm cât de singur trebuie să se fi simțit Iov într-o astfel de durere, fără să aibă pe nimeni înaintea căruia să-și deschidă inima...? Versetele 13-19 aduc un ecou sfâșietor al acestui sentiment de singurătate, cu atât mai profund cu cât Iov era convins că Îl avea pe Dumnezeu împotriva lui: „Și-a aprins mânia împotriva mea”, strigă el (v. 11). Nu, Iov! Mânia divină pe care o meritam și tu și eu L-a lovit pe Altul în locul nostru. Cei care sunt ai Domnului Isus nu o vor mai cunoaște niciodată! Având în față doar un Dumnezeu care-L abandonează, Domnul Hristos nu a mai putut împărtăși nimănui suferințele Sale. A fost neînțeles de toți și părăsit de ai Săi (Marcu 14.37,50). Într-o suferință care n-a mai existat vreodată, nimeni niciodată n-a fost așa de singur ca El.

Cuvintele înfocate ale lui Iov contrastează cu sentințele reci ale celor trei tovarăși ai săi. În durerea lui, aceștia nu-i puteau oferi niciun ajutor, dar descoperim în același timp că Iov avea un sprijin care nu-i putea fi clătinat: credința sa într-un Răscumpărător viu. Versetele 25-27 din cap. 19 ne învață că Iov, ca și alți patriarhi, promise o descoperire divină cu privire la înviere: „În carnea mea voi vedea pe Dumnezeu” (19.26; comp. cu Psalmul 17.15). Spre deosebire de ei, noi, cei de astăzi, Îl putem cunoaște pe deplin dacă Îl privim în lumina Noului Testament! Și totuși, mulți copii ai lui Dumnezeu nu trec deloc de crucea unde contemplă un Mântuitor mort pentru păcatele lor. Ce adevăr de neprețuit! Îl cunoaștem noi în întregime? Cunoaștem noi faptul că Răscumpărătorul nostru este viu acum (Apocalipsa 1.18)? „Hristos este Cel care a murit și, mai mult, a și fost înviat, Cel care și este la dreapta lui Dumnezeu, Cel care și mijlocește pentru noi!” (Romani 8.34). În fața remarcabilelor cuvinte ale credinței pe care Duhul lui Dumnezeu i le dictase lui Iov, Țofar răspunde din ce-i dictează propria pricepere (20.2,3). Reluând tema lui Elifaz și a lui Bildad (15.20-25; 18.5-21), el zăbovește îndelung asupra soartei care-i așteaptă pe cei răi, atacându-l astfel indirect și fără milă pe sârmanul său prieten (vezi Proverbe 12.18).

Iov se află în fața unei taine de nepătruns: Pentru ce Dumnezeu, care este drept, îl lovește tocmai pe acela care caută să-l fie plăcut? (Și oare nu aceasta este întrebarea întrebărilor, cea pe care a pus-o Domnul Isus pe cruce – Psalmul 22.1?) Pentru ce, pe de altă parte, contrar celor declarate de Elifaz, Bildad și Țofar, cei răi prosperă în voie pe pământ? Ei îl insultă pe Dumnezeu, spunând: „Pleacă de la noi, pentru că nu dorim cunoștința căilor Tale” (v. 14) și, cu toate acestea, rămân încă nepedepsiți! (v. 7-15; Maleahi 3.18). Tăcerea lui Dumnezeu, aparenta Lui indiferență față de provocările oamenilor – sunt o enigmă pentru mulți credincioși (Psalmul 50.21). Această problemă importantă l-a frământat, de exemplu, pe credinciosul Asaf, în Psalmul 73. «La ce servește că mi-am curățit inima – meditează el cu amărăciune – dacă pedeapsa mea trebuie totuși să revină în fiecare dimineață? Partea celor răi este mai bună decât a mea». Dar să citim v. 17 al acestui psalm: „... am înțeles sfârșitul lor”. Ah, să nu-i invidiem niciodată pe cei din lume! Acest sfârșit înfiorător, care-i așteaptă pe cei care nu au crezut, se află în contrast total cu viitorul glorios pe care Domnul l-a pregătit pentru răscumpărării Săi iubiți (Ioan 14.3; 17.24; Romani 8.17,18).

Începe o a treia serie de cuvântări. Până acum, prietenii vorbiseră la modul general despre omul rău: face aceasta, merită aceea (15.20...). Acum Elifaz dă pe față fondul gândirii sale prin acuzații directe: răutatea ta, nelegiuirile tale... (v. 5). Cât de departe de învățătura Domnului se aflau ei (el și cei doi tovarăși ai săi), învățătura care poruncește să luăm bărna din ochiul nostru înainte de a scoate paiul din ochiul fratelui (Matei 7.1-5)! Și, de asemenea, cât de departe de exemplul Celui care S-a aplecat să spele picioarele ucenicilor Săi (Ioan 13.14-15)! Comparând v. 3 cu ceea ce i-a spus Domnul lui Satan (1.8; 2.3), vedem cât de eronată era părerea lui Elifaz despre Dumnezeu. Nimic nu-l este Lui mai plăcut decât omul care practică dreptatea (Fapte 10.35). Totuși, urmărind aceste cuvinte, să învățăm să ascultăm ceea ce Duhul lui Dumnezeu dorește să ne spună nouă. De exemplu, dacă unul dintre cititorii noștri încă nu este în pace cu Dumnezeu, să se supună ordinului categoric din v. 21: „Împrietenește-te cu El, te rog, și fii în pace: prin aceasta îți va veni fericirea” (comp. cu 2 Corinteni 5.20). Cât despre versetul următor, nu se adresează el oare tuturor acelor care încă mai avem de progresat? „Primește, te rog, învățătura din gura Lui și pune cuvintele Lui în inima ta”!

Iov este deja la cea de-a opta cuvântare a sa, iar prăpastia care-l desparte de tovarășii lui se lărgeste mereu. Acești însoțitori ai lui Iov, ca multe persoane astăzi, vedeau în Dumnezeu un Creator suveran, prea mare pentru a binevoi să consimtă să Se ocupe în amănunt de problemele lor sau pentru a ține cont de sentimentele lor (22.2,3,12). Iov are mai multă cunoștință. Știe că Dumnezeu Se interesează de el – chiar mai mult decât și-ar fi dorit (7.19) – dar îl consideră inaccesibil. „Oh, dacă aș ști unde să-L gădesc!”, strigă el. Cunoaștem noi, fiecare în parte, unde Îl putem găsi pe Dumnezeu? El S-a apropiat de noi prin Isus (în Persoana lui Isus), astfel că, la rândul nostru, putem să ne apropiem de El cu libertate, prin rugăciune, și să avem acces la locul unde Hristos S-a așezat (sau: este așezat – Evrei 8.1): la dreapta lui Dumnezeu (v. 3; Evrei 4.16). Versetul 10 dă la iveală gândul lui Iov cu privire la scopul încercării sale: „voi ieși curat ca aurul”. Chiar dacă nu era încă conștient de prezența harului lucrând spre binele lui, patriarhul nostru este de acord cu apostolul Petru. „Sunteți întristați – scrie acesta – pentru puțin, dacă trebuie, ... pentru că încercarea credinței voastre, mult mai prețioasă decât aurul care piere, deși încercat prin foc, să fie găsită spre laudă și glorie și onoare, la descoperirea lui Isus Hristos” (1 Petru 1.6-7).

Bildad înseamnă «fiu al contestației (al contrazicerii)». Este un nume pe care, în adevăr, și-l merită! Dar ce recomandă Cuvântul? „Un rob al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând față de toți, capabil să-i învețe, răbdător, corectându-i cu blândețe pe cei care se împotrivesc...” (2 Timotei 2.24,25). Niciunul dintre cei trei prieteni nu a manifestat asemenea trăsături de caracter. Ei știau să pună întrebări, dar erau incapabili să dea răspunsuri; puteau răni, dar nu vindeca; dă râma, dar nu zidi. După o scurtă cuvântare a lui Bildad, ei trec definitiv la tăcere. Nici cele mai crude cuvinte n-au reușit să-l convingă pe Iov de existența păcatului în el. Cu cât i-au adus mai multe acuzații, cu atât mai mult a simțit nevoia să se justifice. Numai Duhul Sfânt poate produce această convingere cu privire la păcat. A făcut El aceasta și în conștiința voastră? Nici inima lui Iov n-a fost mai mult atinsă de vreun cuvânt de adevărată mângâiere. Ne gândim la acea exclamație a celui mai lovit dintre toți: „Am așteptat compătimire, ... dar degeaba, ... și mângâietori, dar n-am găsit niciunul” (Psalmul 69.20). Departe de a-l liniști pe Iov sau de a-l ajuta cu un sfat înțelept (26.2,3), cuvintele prietenilor săi l-au condus la exasperare. Și acum Iov se lansează într-un lung și dezolant monolog.

Nu mai puțin de șase capitole îi sunt necesare lui Iov pentru a-și dovedi propria dreptate. Sunt multe, dar, în același timp, insuficiente! Dacă ar fi avut o sută, tot nu i-ar fi fost suficiente, de vreme ce nimic din ce vine de la om nu poate avea greutate în balanța justiției divine. Privită din altă perspectivă, îndreptățirea este lucru înfăptuit în întregime și dincolo de propriile sale eforturi. Observăm că actul îndreptățirii de sine îl conduce implicit pe Iov la a-L acuza pe acest Dumnezeu care l-a lovit pe nedrept (comp. cu cap. 40.8). Mai mult, el își permite să-l facă reproșuri pe față Celui Atotputernic care „i-a înlăturat dreptul” și care îl chinuia fără motiv (v. 2). Această atitudine dezvăluie mândrie. „Țin cu tărie la dreptatea mea... – spune Iov – inima mea nu-mi reproșează niciuna din zilele mele” (v. 6). Dar ce răspunde Cuvântul lui Dumnezeu? „Dacă zicem că nu avem păcat, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi” (1 Ioan 1.8). De altfel, dacă propria noastră inimă nu ne mustră cu nimic, aceasta nu înseamnă că suntem fără păcat. Dumnezeu este mult mai sensibil în perceperea răului decât sunt conștiințele noastre (1 Corinteni 4.4). În penumbră, hainele noastre ne pot părea curate, în timp ce în plin soare (cel al luminii lui Dumnezeu) iese la iveală și cea mai mică pată (Proverbe 4.18).

Iov înțelesese un lucru foarte important: din această încercare, prin care Dumnezeu îl făcea să treacă, credința lui va ieși precum aurul din creuzetul aurarului (23.10). Dar ceea ce nu ia el în seamă este zgura care trebuia îndepărtată înainte de aceasta: „Negreșit, ... este un loc unde se curăță aurul” (v. 1; vezi, de asemenea, Zaharia 13.9 și Maleahi 3.3). Și acest loc este creuzetul încercării! Domnul, ca Meșter aurar înțelept, cunoaște și intensitatea și durata acestui foc necesar pentru a-Și curăți argintul și aurul Său, adică pe scumpii Săi răscumpărați. «Giuvaergiu!» desăvârșit știe câte lovituri dureroase de daltă trebuie aplicate înainte ca onixul, și safirele, și rubinele și topazurile Sale să strălucească în toată splendoarea lor. Omul este capabil să execute lucrări remarcabile: baraje, tunele, autostrăzi etc. Extrage din pământ tot felul de produse rare și de mare preț (v. 9-11). Dar este un lucru de care nu se preocupă cătuși de puțin să-l caute: înțelepciunea. Totuși, ea este mai de preț decât perlele (v. 18) sau decât rubinele, declară cartea Proverbe (3.15; 8.11), carte care ne vorbește atât de mult despre această înțelepciune divină. Comparați, de asemenea, importanta definiție din v. 28 cu Proverbe 9.10 și cu Psalmul 111.10.

La începutul cărții, Dumnezeu vorbise pe scurt despre cea dintâi stare a lui Iov. Acum, aceste versete completează tabloul; dar, de data aceasta, Iov își face portretul singur. Și tot ce spune el despre lucrările sale este cu certitudine adevărat, astfel că acuzațiile lui Țofar (20.19) și cele ale lui Elifaz (22.6,7,9) apăreau ca pure calomnii (comparați cu v. 12,13). Oare cine ar putea astăzi să mai alinieze tot atâtea titluri demne de aprobarea lui Dumnezeu și totodată și de considerația oamenilor? Cu toate acestea, mulțumirea de sine cu care Iov își descrie condiția precedentă arată că el își pusese inima acolo și se glorifica prin aceasta. Încă nu învățase, precum apostolul, „să fie mulțumit” în împrejurările în care se găsea; nu suportase nici pe departe să fie „smerit” sau „în lipsuri”, pe cât era „în belșug” (Filipeni 4.11,12). În plus, am putut remarca cum „eu”, „mă”, „îmi” vin unul după altul în aceste versete (de circa o sută de ori). Sunt cuvinte mici, dar care dezvăluie părerea înaltă pe care Iov o hrănea cu privire la propria persoană. Până în acel moment își ascunsese acest sentiment în străfundul inimii, sub o aparentă modestie, dar acum apare evident: explodează în plină zi. Aceasta îi va permite lui Dumnezeu să îl elibereze, dar numai după ce Iov și-o va mărturisii.

Câtă deosebire între acest capitol și cel precedent! Copleșit de onoruri, bucurându-se de o popularitate măgulitoare, Iov se trezește, de pe o zi pe alta, obiect al disprețului și al bătaii de joc. Lumea este ipocrită și trădătoare. Cei credincioși care au crezut că-și pot pune nădejdea în ea, fie și pentru un moment, au ajuns, mai devreme sau mai târziu, la această dureroasă concluzie. Inima omului găsește plăcere în nenorocirea altora. Nu se bucurau oamenii cu răutate de înjosirea Domnului Isus? (comp. v. 9 cu Psalmul 69.12). Binecuvântările pământești ale lui Iov putuseră să se ofilească, însă cele ale creștinului sunt „binecuvântări spirituale în locurile cerești, în Hristos” (Efeseni 1.3), și pe acestea nici Satan, nici lumea, nici chiar moartea nu le pot răpi vreodată. Iov, cel care gândea că evlavია sa îi dădea dreptul la prosperitate, merge acum până acolo încât se plânge de Dumnezeu. Suntem noi siguri că nu vom face niciodată așa ceva? Și încă pentru motive mai mărunte! „Strig către Tine și nu-mi răspunzi” (v. 20) – sunt și cuvintele Psalmului 22.2. Dar ce contrast între amărăciunea lui Iov, cel care îl învinuiește pe Dumnezeu de sentimente de ură și de cruzime (v. 21), și supunerea desăvârșită a Domnului Isus, care nu și-a părăsit nici măcar o clipă încrederea în Dumnezeul Său.

În cap. 29, Iov desfășurase pe larg binele pe care-l făcea; aici expune în amănunt răul pe care nu-l făcea: s-a ferit și de imoralitate (v. 1-12), și de nedreptate (v. 13-15), și de egoism (v. 15-23) și de idolatrie (v. 24-28). Într-un fel sau în altul, el se laudă, uitând că numai Dumnezeu ne dă putere să facem binele și tot El ne păzește și să nu facem răul. Bineînțeles că, dacă ar exista vreun om care să aibă dreptul să se sprijine pe lucrările lui, acela ar fi, mai mult ca sigur, Iov. Pavel a scris aceleași lucruri despre sine în Filipeni 3.4. Dar a adăugat: „cele care îmi erau câștig le-am socotit pierdere, datorită lui Hristos...” (Filipeni 3.7). Avantajele sale naturale de bun israelit, dreptatea sa anterioară de fariseu conștiincios, pe toate acestea el le consideră de atunci gunoaie. De altfel, Dumnezeu nu a mai fost nevoit să i le îndepărteze, precum lui Iov; prin har, Pavel pusese deja deoparte tot ce nu era Hristos. Să remarcăm numeroasele provocări din text, rămase fără răspuns; ele par să implice toate gândurile bune pe care le avea Iov despre sine și despre lucrările lui din trecut. La încheierea acestei expunerii a tuturor meritelor sale, Iov își pune solemn semnătura și îl provoacă sfidător pe Dumnezeu să-i răspundă (v. 35).

Elifaz, Bildad și Țofar și-au epuizat argumentele. La rândul său, Iov a tăcut! Acum intră în scenă o nouă persoană: Elihu, al cărui nume înseamnă „Dumnezeu însuși”. Prin gura sa urmează să vorbească Duhul lui Dumnezeu (1 Petru 4.11). Insuficiența omului a fost pe deplin demonstrată. La Iov s-a manifestat incapacitatea de a face față încercărilor; la prietenii săi, deșertăciunea mângâierii omenești. De vreme ce „înțelepciunea pământească” s-a dovedit neputincioasă, „înțelepciunea de sus” urmează să se pronunțe prin intermediul lui Elihu (Iacov 3.14-17). Și, în fața acestui om mai tânăr decât ei, cei patru bătrâni vor rămâne umiliți. Elihu are simțul bunei-cuviințe. A așteptat cu răbdare sfârșitul cuvântărilor precedente. Tinerii trebuie în special să știe să asculte. Aceasta este primul semn al înțelepciunii (Iacov 1.19). Cunoștința și experiența celor mai bătrâni sunt, în general, mai bogate decât ale lor! Este apoi un semn simplu al politeții. Totuși, aceste considerente nu-l împiedică pe Elihu să fie umplut de o dreaptă mânie. Gloria lui Dumnezeu fusese pusă sub semnul întrebării de către Iov și de către însoțitorii acestuia, iar omul credincios al lui Dumnezeu nu-i poate trata cu blândețe. El nici nu-i va flata, nici nu-i va părtini: două pericole care ne amenință și pe noi întotdeauna (v. 21).

În două rânduri, Iov ceruse intervenția unui mediator (9.33; 16.21), iar acum dorința îi este îndeplinită: Elihu urmează să fie pentru el interpretul gândurilor lui Dumnezeu. Iov mai înțelesese că această misiune nu putea fi îndeplinită decât de un om asemenea lui (9.32), iar acum poate auzi din gura lui Elihu tocmai această trăsătură: „iată, înaintea lui Dumnezeu eu sunt ca tine: și eu sunt frământat din lut” (v. 6). Scriptura ne învață că este „un singur Mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus Hristos...” (1 Timotei 2.5). Este marea taină a Domnului Isus – umanitatea Sa – fără de care El nu S-ar fi putut face purtătorul de cuvânt al omului înaintea lui Dumnezeu! „Dumnezeu vorbește o dată, și de două ori...” (v. 14). După ce a vorbit prin profeți, Dumnezeu a vorbit în Fiul. Câtă atenție ar fi trebuit să acorde lumea acestui limbaj! (Evrei 1.1,2; 2.1). Și totuși în Iov 33.14 trebuie să se facă această tristă remarcă: „(omul) nu ia seama”. Ce mari sunt indiferența și împietrirea inimii omului! Din acest motiv, aceeași epistolă avertizează solemn: „Luați seama să nu îl respingeți pe Cel care... vorbește din ceruri” (Evrei 12.25). Printr-un verdict concis, Elihu pune deoparte toate raționamentele: „Dumnezeu este mai mare decât omul” (v. 12) și nu este obligat să „dea socoteală” oamenilor (v. 13).

Versetele 23 și 24 din cap. 33 ne îndreaptă gândurile spre Mesagerul dragostei divine, spre Isus, Mijlocitorul nostru. (Viața Lui:) El a venit pentru a-i arăta omului păcătos calea dreptății, pentru a-l ajuta să-și recunoască starea și să se judece în lumina divină. Felul Său de a trăi viața aici, pe pământ, pune cu atât mai mult în evidență adevărata stare a omului. Dar, pentru ca Dumnezeu să poată manifesta îndurare, a fost necesară ispășirea. Și soluția a fost găsită: (Moartea Lui:) Prin jertfa Domnului Isus, noi suntem eliberați de groapa pieirii! Și aceasta nu este totul! Versetele 25 și 26 vorbesc despre viața cea nouă, despre comuniune, despre bucurie, despre îndreptățire, toate ca fiind partea noastră. Dumnezeu ne-a primit prin har, ne-a făcut plăcuți în Cel Preaiubit (Efeseni 1.6 notă). (Învierea Lui:) Astăzi noi ne bucurăm de prezența unui Mântuitor viu în glorie. El este acolo ca Mijlocitor al nostru. Câte consecințe binecuvântate decurg din aceasta! Versetele 27 și 28 vorbesc

despre mărturia pe care suntem chemați s-o dăm „înaintea oamenilor” cu privire la ce a făcut Dumnezeu pentru noi. Să nu pierdem niciodată din vedere această slujbă, care este partea noastră! În cap. 34, Elihu este obligat să vorbească cu asprime. Căutând să se îndreptățească, Iov îl acuzase pe Dumnezeu de nedreptate (32.2). Era mult prea grav. Iov se asocia astfel cu cei răi și de aceea mustrarea trebuia să-i fie făcută răspicat (Romani 9.14).

Prin propriile sale raționamente, omului îi este imposibil să-L înțeleagă pe Dumnezeu, deoarece nu-i are ca termeni de comparație decât pe semenii săi. Pentru ca făptura Lui să-L poată cunoaște, a fost nevoie ca Dumnezeu însuși să Se reveleze pe Sine. Nici chiar inteligența noastră nu poate înțelege aceste descoperiri divine. Numai credința este în stare. Dumnezeu Se manifestă acum prin Duhul Său. „Nimeni nu cunoaște lucrurile lui Dumnezeu, ... afară de Duhul lui Dumnezeu” (1 Corinteni 2.11). El îi îndrumă pe credincioși în tot adevărul (Ioan 16.13). Instruindu-l pe Iov, Elihu este o astfel de imagine. El îi arată patriarhului că încercarea de a-L cunoaște pe Dumnezeu în lumina propriei experiențe și a propriilor gânduri (v. 33) l-a răătăcit complet. N-a ajuns el să-L condamne „pe Cel Întru totul drept” (v. 17)?! Ce ar fi trebuit să facă Iov, în loc să cultive și să dezvăluie aceste gânduri nepotrivite despre Dumnezeu? Să-l ceară cu umilință: „Ce nu văd, învață-mă (arată-mi)” (v. 32). Aceasta este scurta rugăciune pe care fiecare dintre noi ar trebui să l-o adresăm Domnului în fiecare moment al zilei.

Din necazurile sale, Iov trăsesse trista concluzie că nu merită să încerci să fii drept, pentru că, în cele din urmă, nu ești cu nimic mai câștigat decât cel care a păcătuit (9.22; 34.9; 35.3). Vai, cum își descoperea el acolo adâncul inimii! Părea să dea dreptate insinuării lui Satan: „Oare în zadar (sau: pentru nimic) se teme Iov de Dumnezeu?” (1.9). Era aproape aceeași logică a „oamenilor stricați la minte” cărora le vorbea apostolul și care considerau că „evlavia este sursă de câștig” (1 Timotei 6.5; citiți și Maleahi 3.14). Patriarhul nostru nu își amintea să fi avut până atunci astfel de sentimente în inimă. Își cunoștea faptele bune, dar nu și motivele lor tainice. Și acestea erau departe de a fi întotdeauna bune. Să-l dăm voie Duhului să ne cerceteze prin Cuvânt, pentru a distinge și a da la iveală intențiile inimii (Evrei 4.12). Este serviciul pe care Elihu i l-a făcut lui Iov, spunându-i adevărul. Unele lucruri nu sunt plăcute de auzit, dar „rănile făcute de un prieten sunt credincioșie” (Proverbe 27.6; vezi și Coloseni 4.6). Iar când aceste lecții importante vor fi fost învățate, lacrimile, strigătele din necazuri, chemarea în ajutor (19.21) vor face loc „cântărilor în noapte” (v. 9,10).

Continuând cuvântarea, Elihu îl îndreptățește pe Dumnezeu (v. 3), combătând cele două idei false cu privire la El. Întâi întărește faptul că, în ciuda atotputerniciei Sale, Creatorul Se interesează de făptura Sa și nu o disprețuiește deloc (v. 5). Cel drept (credinciosul) se bucură de grija Sa deosebită. Ochii Săi veghează fără încetare și asupra celui pe care îl înalță (v. 7) și asupra celui peste care trimite încercări (v. 8). Apoi spune cu hotărâre că Dumnezeu nu acționează niciodată într-un fel capricios, cum lăsase Iov să se înțeleagă. Permițând încercarea, El urmărește un scop bine definit: să le arate alor Săi ce au făcut, să le deschidă urechile spre disciplină și să-i motiveze să se întoarcă, dacă au înfăptuit nedreptate. Disciplina formează discipolii (ucenicii); supunerea modelează supușii. Evrei 12.7 ne amintește că disciplina este rezervată pentru „fiii lui Dumnezeu”, așa cum și părinții își disciplinează propriii copii, nu pe ai altora. Disciplinarea este o dovadă a relației noastre cu Tatăl. Dar, conform aceluiași pasaj (Evrei 12.5,6), sufletul care este sub disciplină poate ori să o nesocotească, neascultând de ea sau neacordându-i nicio importanță (v. 12; comp. cu 5.17), ori, dimpotrivă, să-și piardă curajul, uitând că cea care a pregătit disciplina este credincioșia dragostei Domnului (Psalmul 119.75). Există și o a treia atitudine, iar aceasta este cea bună: de a ne lăsa exersați prin disciplină, altfel spus, de a ne întreba cu ce scop a trimis-o Dumnezeu în calea noastră (Evrei 12.11).

„Cine învață (pe alții) ca El?”, întreabă Elihu (v. 22). Dumnezeu are școala Lui. Spre deosebire de cele ale oamenilor, ea durează întreaga viață. Dacă acceptăm să urmăm cursurile acestei școli, ea ne va da mai multă înțelepciune și educație decât o pot face toate universitățile lumii (Psalmul 94.10,12; Isaia 48.17). După ce au auzit predica de pe munte, mulțimile au recunoscut că Isus îi învăța „ca având autoritate, și nu precum cărturarii lor” (Matei 7.29). Autoritate încununată de înțelepciune, de îndelungă-răbdare, de blândețe, dovedită în special față de cei critici, acestea sunt câteva din minunatele caracteristici ale Învățătorului venit de la Dumnezeu pentru a-i învăța pe oameni (Ioan 3.2). El nu mai este pe pământ, dar ne-a lăsat Cuvântul Său, sursa tuturor învățăturilor de care are nevoie sufletul nostru. Elihu glorifică puterea lui Dumnezeu (v. 22), lucrarea Lui (v. 24), măreția Lui (v. 26), dreptatea Lui și bunătatea Lui (v. 31). Ce bucurie să putem exclama împreună cu el: „Iată, Dumnezeu este puternic!” „Iată, Dumnezeu este înălțat!” „Iată, Dumnezeu este mare!” (36.5,22,26). «Să-L facă cunoscut pe Tatăl și să glorifice Numele Său mare», acestea au fost pentru Isus, în timp ce Se afla pe pământ, scopul întregii Sale slujbe. Și acesta este minunatul rezumat al învățăturii Sale (Ioan 17.4,6,26).

Pentru a zugrăvi starea de suflet a patriarhului și căile lui Dumnezeu cu privire la el, Elihu ia ca exemplu cerul într-o zi de furtună (pe care l-am văzut deja în cap. 36.27,28,29,32,33; cap. 37.2...). Norii întunecoși reprezintă doliul și încercările care, pentru moment, ascund lumina feței lui Dumnezeu. Inimii firești îi este greu să înțeleagă taina lor plină (v. 16). Iov trebuie să învețe o lecție: că acești nori sunt umpluți de Dumnezeu cu apa binecuvântării (pentru el): v. 11; cap. 26.8. Ploaia poate cădea pe pământ fie ca beneficiu (Psalmul 65.10), fie ca pedeapsă, precum o nuia (v. 13; cf. Psalmul 148.7,8). Ea poate veni fie sub formă de revărsări fertilizante, în abundente picături benefice, care fac pământul să rodească (36.27,28; 37.6), fie, din contră, ca niște torente (ploaia puterii Lui), devastând solul fără să intre în el. În ultimul caz este ca judecată, fără niciun efect asupra sufletului. Dar nu acesta era gândul lui Dumnezeu cu privire la slujitorul Său Iov. El dorea să-l binecuvânteze, de aceea îl corectează „cu măsură” (Ieremia 10.24), până îl va face să spună, în acordurile cântării: Ce dulce-i să descopăr, Mai sus de zarea-nghițită de nor, Cum Tu, în limpezime, Prieten divin, Strălucești scăldat în splendori! (comp. cu v. 21)

„Să-mi răspundă Cel Atotputernic!”, strigase Iov (31.35; comp. cu ceea ce îi spusese Elifaz în cap. 5.1). Ei bine, Dumnezeul pe care Iov îl credea surd și inaccesibil îi împlinește dorința, însă nu așa cum gândea el, ci, în loc să-i răspundă la întrebări, Domnul, la rândul Său, îi pune alte întrebări. Putem remarca deseori la Domnul Isus același fel de a proceda cu cei care l se adresau (Luca 10.25-26; 20.2-4; 20.21-24). Iov avea despre Sine o părere înaltă și, din acest motiv, avea nevoie să fie smerit (31.37). Aceasta urmează să realizeze Dumnezeu prin întrebările Sale: să-l ajute pe Iov să-și dea seama de micimea lui și de adâncul lui ignoranță. Cunoștința cercetării (dacă este obiectivă) conduce tocmai la acest rezultat – iată unul dintre motivele pentru care cei mai mari savanți sunt adesea cei mai modești oameni. Când omul ascultă, Dumnezeu vorbește! În răbdarea Sa, Dumnezeu le-a acordat, atât lui Iov, cât și prietenilor săi, timp suficient să-și exprime falsele idei; apoi l-a imputernicit pe Elihu să le respingă opiniile într-un mod argumentat. Acum, în sfârșit, se face liniște. Dumnezeu poate vorbi și va avea, bineînțeles, ultimul cuvânt. Ar fi bine dacă am ști și noi să ținem sub tăcere duhul nostru agitat, imposibil de liniștit, pentru ca Dumnezeu să ne poată face să-l auzim vocea.

Creația este cea dintâi mărturie pe care Dumnezeu o dă despre Sine însuși, astfel că orice om, fără excepție, este responsabil să distingă, prin inteligență, „lucrurile Sale nevăzute, ... la fel și eterna Sa putere și divinitate”. A contempla însă „lucrurile făcute”, fără a-L recunoaște și onora pe Cel care le-a făcut, îl face pe om să fie de neiertat (Romani 1.19,20). Dumnezeu ne invită ca, împreună cu Iov, să admirăm minunatul Său univers. Despre toate aceste minuni ale creației, cine poate vorbi însă cu mai multă competență decât Autorul însuși? Iar Cel care a creat

lumina, care a „înnodat legăturile Pleiadelor” (v. 31) și a stabilit „rânduilele cerurilor” este și Cel care, cu condescendență, Se ocupă de un singur suflet: aici de cel al lui Iov, dar, în egală măsură, de al meu și de al tău! Acest lucru îl exprimă poetic și versurile cântării: «Păcătosul mizerabil Are mai mult preț în ochii Săi Decât cortegiul nemăsurabil Al stelelor de pe-ale cerurilor căi». Din toate timpurile, oamenii au fost atrași să examineze sau să scruteze cerul; unii și-au dedicat întreaga existență acestei cauze. Oare nu este cu mult mai important ca noi să o dedicăm pe a noastră cercetării Scripturilor? (Ioan 5.39); pentru că, dacă „cerurile istorisesc gloria lui Dumnezeu” (Psalmul 19.1), Cuvântul Său dă mărturie despre harul Lui nemăsurat!

Rămas fără grai atât în fața subiectului despre mărețele fenomene ale naturii, cât și a celui despre legile care mențin echilibrul universului, Iov, elev neștiutor, este acum întrebat la zoologie de către Doctorul tuturor științelor. Nota sa la această materie nu va fi mai bună. Omul a încercat încă din vremurile cele mai îndepărtate (precum cele în care trăia patriarhul nostru) să pătrundă tainele creației, însă acestea i-au rămas neclare, pentru că știința umană este orbită de înseși teoriile ei (începând cu cea a originii vieții). Pe parcursul acestor patru capitole (38-41) în care vorbește Dumnezeu, El amintește despre multe lucruri, și mici și mari, toate însă lucruri pe care El le-a făcut. Nu găsim niciun cuvânt despre lucrările lui Iov. Dintre toate isprăvile sale, pentru care patriarhul și-a dat osteneala să le enumere detaliat, Domnul nu poate reține nici măcar unul. Fără cruce, spre care Dumnezeu privea încă de atunci (Romani 3.25), da, fără cruce, un asemenea om era pierdut. Prietene, dacă încă te mai încrezi în strădaniile și în capacitățile tale, privește la Domnul! El însuși a întocmit lucrări mărețe, care proclamă înțelepciunea Sa, iar ca o culme a tuturor, El a înfăptuit lucrarea mântuirii tale, care preamărește iubirea Sa.

Iov crezuse că pe Domnul nu-l interesa bunăstarea sa. Dar a existat vreodată vreo creatură – de la puiul de corb până la cal sau până la vultur – de care să nu fi avut grijă Dumnezeu? Iar dacă Se îngrijește de tot ce este viu, cu cât mai mult veghează El asupra omului, culmea creației Sale, a cărui existență se prelungește și dincolo de mormânt! În evanghelii, Domnul Isus le dă alor Săi exact aceeași învățătură (compară Iov 38.41 cu Luca 12.24). El ne îndeamnă să nu ne îngrijorăm din cauza nevoilor noastre de zi cu zi: Dumnezeu le cunoaște. Un singur lucru însă ne lipsește de cele mai multe ori: credința în acest Dumnezeu credincios. Domnul vine să-i vorbească lui Iov despre creația Sa și patriarhul rostește o concluzie dreaptă: „Iată, eu nu sunt nimic” (40.4). Mai mult el nu poate spune. Cel care-și propusese să discute cu Dumnezeu de la egal la egal (10.2; 13.3; 23.3,4), acum, când i se oferă ocazia, înțelege în fața măreției Creatorului său că acest lucru nu este cu puțință: este o primă lecție. Îi mai rămâne una de învățat: Domnul urmează să-i vorbească pentru a doua oară, cu scopul de a-l aduce pe Iov la o reală și deplină convingere cu privire la păcat.

Tabloul creației nu ar fi fost complet fără descrierea celor două animale misterioase și totodată cumplite. Primul este behemotul, probabil hipopotamul, un animal sălbatic impresionant, a cărui putere o amintește pe cea a morții. Este solemn faptul pe care el îl ilustrează, și anume că cea dintâi cale pe care Dumnezeu a trebuit să Se îndrepte spre omul vinovat a fost cea a morții. Ca urmare a căderii, moartea a fost înarmată cu o sabie invincibilă, necesară pentru a pedepsi păcatul (v. 19; vezi Geneza 3.24); și nu numai că îi cade pradă orice om, dar și toate fiarele pământului îi sunt date ca hrană (v. 20). Iordanul, fluviul morții (v. 23), vorbește tot despre aceasta. Iată însă un monstru și mai de temut: Satan! În timp ce moartea nu are putere decât asupra vieții prezente, acest împărat al spaimelor, care este reprezentat de leviatan, își târăște victimele cu el în moartea a doua (Isaia 27.1). În fața unui asemenea dușman suntem tot atât de dezarmați ca și un copil care pretinde să prindă un crocodil cu o undiță derizorie (41.1). Cu siguranță, nu ne putem juca cu puterea răului, fără a fi pedepsiți. Atunci, suntem noi la bunul ei plac? Nu, prin harul lui Dumnezeu! Hristos a triumfat la cruce asupra înfricoșătorului Adversar. Trebuie să ne amintim de această bătălie definitivă și să rămânem alipiți de Cel care a câștigat-o (41.8; Coloseni 2.15)!

Iov 41.9-34

Sub imaginea înfricoșătoare a leviatanului, Dumnezeu îi descoperea lui Iov cine era, de fapt, acuzatorul și vrăjmașul său (cel din cap. 1 și 2). După cum un luptător trebuie să-și cunoască adversarul, pentru a nu-l subestima, tot astfel, cel credincios trebuie să cunoască puterea lui Satan (v. 12), pentru a nu fi „necunoscător al planurilor (sau: gândurilor) lui” (2 Corinteni 2.11 și notă). Satan este înfrânt! – este adevărul măreț care a triumfat la cruce – dar Satan este și întotdeauna activ! Să observăm cu atenție ce îl caracterizează: Fălcile sale sunt duble (v. 13, comp. cu 1 Petru 5.8). Inima îi este tare ca piatra (v. 24), fiind complet străin de dragostea lui Dumnezeu. Este invulnerabil la orice atac omenesc (v. 26-29). Cu arma sa, moartea, răspândește groaza, doborându-i chiar pe cei mai viteji oameni (v. 25). În plus, Satan este și mincinosul și înșelătorul: să ne păzim de amăgirile lui (v. 18; Ioan 8.44; 2 Corinteni 11.14)! El atrage sufletele în lume, în această mare clocotind de patimi omenești, prezentându-și resursele ca pe o hrană adevărată (oala) sau ca pe un leac împotriva relelor (vasul de unsoare). Sub înfățișarea înțelepciunii și a experienței (pletele unui bătrân), el atrage în adânc, pentru a-i înghiți acolo pe cei fără minte care îi urmează „cărarea luminoasă” (v. 31,32). Să reținem și titlul înfricoșător care îi este dat, „împărat peste toți fiii mândriei” (v. 34 notă; vezi și 1 Timotei 3.6).

Am ajuns la deznodământul cărții. Iov, în sfârșit, a înțeles lecția cea mare: se numește eliberare! – este descătușarea de eul vrednic de dispreț. În timp ce Domnul îi vorbea, lui Iov i se spulberau rând pe rând toate părerile înalte pe care le avusese despre sine. Încetul cu încetul, și-a descoperit cu scârbă răutatea inimii. Cel care promisese că nu avea nimic de adăugat a capitulat, în sfârșit, strigând: „Mi-e scârbă de mine și mă pocăiesc...” (v. 6; vezi și 40.5). Aceasta era tot ce a mai putut spune, în prezența lui Dumnezeu, un om care până acum se considerase drept, fără pată, temător de Dumnezeu și departe de rău. Iov fusese cernut precum grâu (Luca 22.31). A fost un proces dureros, dar care, ca și în cazul lui Petru mai târziu, i-a risipit toată încrederea în sine. El a putut de atunci să-și întărească frații și să se roage pentru prietenii săi (v. 10). În patru rânduri, Domnul l-a numit: „robul Meu Iov” (v. 7,8); și i-a condamnat pe cei trei jalnici mângâietori. I-a trimis pe alții la Iov, care i-au adus o mângâiere adevărată. Și nu s-a mărginit numai să-l readucă pe Iov în starea de dinainte, ci i-a dat de două ori mai mult decât tot ceea ce avusese înainte. Totuși, Iov a căpătat ceva mult mai de preț decât toate acestea: a învățat să-L cunoască pe Dumnezeu și, în același timp, să se cunoască pe sine.

clickbible.org